

VÕRU MUUSIKAKOOL SÜVAÕPPE KROMAATILISE KANDLE ÕPPEKAVA

1. EESMÄRGID

Klassikalise muusika süvaõppe õppekava rakendamine annab lastele ja noortele võimaluse õppida süvendatult tundma muusikat – omandada muusikalist kirjaoskust, õppida eri ajastutel loodud muusikat mõistma ning seda vastavalt interpreteerima. Pillimängu õppimine avab parimad võimalused, et tungida muusika peenematesse nüanssidesse, arendades õppureid isikliku kogemuse põhjal nii füüsiliselt kui ka vaimselt. Antud õppekava annab teadmised ja oskused soovi korral jätkata muusikahariduse omandamist kesk- ja/või kõrgemal tasemel. Muusikaainete õppes on õppeained omavahel tihedalt seotud ja õppuri areng sõltuvuses tehniliste ja vaimsete omaduste arendamise ajastamisest. Õpetajate ülesandeks on leida ja välja kujundada professionaalseks õppeks võimelised õppurid ja õppekava tervikliku täitmise korral suunata nad sobivale erialale.

Klassikalise muusika süvaõppes toimub:

- loomevõimete kavakindel arendamine;
- loominguprotsessi seaduspärasuste ja etappide tundmaõppimine;
- muusikateoste interpretatsioonivõimalustega tutvumine;
- aktiivse ja püsiva suhte loomine muusikakultuuriga;
- tehniliste oskuste arendamine;
- professionaalse muusikahariduse omandamiseks ettevalmistamine.

2. ÕPPEAINETE LOETELU JA TUNNIJAOTUSKAVA

õppeained	noorem aste				vanem aste		
	I tase		II tase		III tase		
	1. aasta	2. aasta	1. aasta	2. aasta	1. aasta	2. aasta	3. aasta
Kromaatiline kannel	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
solfedžo	2	2	2	2	2	2	2
muusikalugu					1	1	1
Koosmusitseerimine*		1	1	1	1	1	1
lisapill*				0,5	0,5	0,5	0,5

* valikaine

3. Õppeaine nimetus:

3.1. KROMAATILINE KANNEL

Maht tundides: 2 individuaaltundi nädalas, 70 tundi õppeaastas

Õpetuse eesmärgid: Õppida tundma kromaatilise kandlemängu iseärasusi, saavutada hea pillimängusoskus.

Õppeaine programm:

I tase

Tehnilised nõudmised: Striichi mõiste: non legato, legato ja staccato. C-duur ja a-moll (harmooniline ja meloodiline) non legatos 1. tempos. Kolmkõlad pööretega, akordid (legatos ja staccatos).

Repertuaari näited: Etüüdid: E. Eglite „Etüüd“ M. Clementi „Etüüd“ Palad: Eesti rhv. „Kallis koht“ Saksa rhv. „Summ, summ, summ“ Eesti rhv. „Hiir hüppas“ Polüfooniliste elementidega palad: Eesti rahvaviis „Käokene“ E.Siegmeister „Kaanon

Esinemised, arvestused, eksamid:

Õppur peab esinema 3 korda õppeaastas.

I tase 2.aasta- I trimestril 1 pala, II trimestril 2 pala, III trimestril 2 pala.

II tase

Tehnilised nõudmised: I poolaasta: C-duur, G-duur, A-duur D-duur, E-duur; a-moll, e-moll, , fis-moll h-moll cismoll, (harmooniline ja meloodiline). F-duur, a-moll B-duur, d-moll Es-duur c-moll 1. ja 2. tempos Kolmkõlad pööretega 1. ja 2 tempos MM=120. Akordid legatos, staccatos ja arpedšeeritult.

Repertuaari näited: Etüüdid: H. Lemmik „Etüüd“ C.Czerny Etüüdid op. 599 nr. 15,21, 24, 53. Palad: Eesti rahvaviis „Viire takka“ L. Mozart „Torupill“ R. Schumann „Marss“ Polüfoonilise iseloomuga palad: J.Krieger „Menuett“ G.Fr.Händel Menuett J.S.Bach Polonees Suurvormid: C.M.Weber Sonatiin C-duur I osa

Esinemised, arvestused, eksamid:

II tase 1.aasta (3.klass),

I ja II poolaastal heliredelid + etüüd

Hindelised esinemised: I trimestril - 1 pala, II trimestril 2 pala, III trimestril 2 pala.

II tase 2.aasta (4.klass),

I ja II poolaastal heliredelid + etüüd

Hindelised esinemised: I trimestril - 2 pala, II trimestril 2 pala, III trimestril tasemeeksam- 3 pala solistina ja 1 pala koosmänguna (palad soovitavalt ka polüfoonilised).

III tase

Tehnilised nõudmised: Kõik dieesidega heliredelid 2. ja 3. tempos; MM=120 ja MM=240. kolmkõlad, akordid pööretega, arpedžo. Duurides V7 pööretega. Mollides >VII 7 pööretega. Kõik bemollidega helistikud 2. ja 3. tempos MM=120; MM=240. Kolmkõlad, akordid, arpedžod, V7 pööretega – duuris, >VII 7 pööretega – mollis. Lisaks kromaatile heliredel

Repertuaari näited: Etüüdid: J.Mazas Etüüd C.Czerny Etüüdid op.139 nr.35,47. Palad: Eesti rahvaviis „Laisad neiud“ (E.Roode sead.) R.Tobias „Igatsus kevade järele“ Vana valsiviis „Kandlega kiigemäel“ Polüfoonilise iseloomuga palad: J.Vanhall Andante cantabile J.Fischer Chaconna J.S.Bach Prelüüd e-moll Suurvormid: F.Spindler Sonatiin C-duur op.157 nr.4 C.Gurlitt Sonatiin C-duur I osa op.188 nr.1

Esinemised, arvestused, eksamid:

III tase 1.aasta (5.klass),

I ja II poolaastal heliredelid + etüüd

Hindelised esinemised: I trimestril - 2 pala, II trimestril 2 pala, III trimestril 3 pala.

III tase 2.aasta (6.klass),

I ja II poolaastal heliredelid + etüüd

Hindelised esinemised: I trimestril - 2 pala, II trimestril 2 pala, III trimestril 3 pala.

III tase 3.aasta (7.klass),

I ja II poolaastal heliredelid + etüüd

Hindelised esinemised: I trimestril - 2 pala, II trimestril 2 pala, III trimestril kooli lõpueksam-suurvorm, polüfoonia, pala, etüüd või tehniline pala.

3.2. Õppeaine nimetus: KOOSMUSITSEERIMINE (KROM. KANNEL)

Maht tundides: II tase ja III tase – 1 rühmatund nädalas.

Õpetuse eesmärgid: Ansamblimäng on koosmängu vorm, mida saab harrastada igal tasemel õppur. See on võimalus elavaks musitseerimiseks juba algõpetuse esimestest tundidest alates. Vastavaid palasid leidub algõpetuse kogumikes. Koosmäng annab kogemusi koosmusitseerimiseks, oskuse kuulata kaasmängijat ja kogu gruppi tervikuna, oskuse sinna maitsekalt „sulanduda“, arendada rütmitunnet, oskust pause lugeda, jälgida ansambli eesmängijat. Ansambli mängitav repertuaar peab olema jõukohane ja soodustama õppuri edasist arengut.

Harjutus või pala peab õnnestuma esimesel katsel, kahjulik on nn. proovimise harjumus.

Ansambli kõlakvaliteet, mängukultuur ja repertuaari omandamise kiirus sõltuvad iga pillimängija muusikalisest haritusest ning kogemustest oma oskusi praktikas rakendada.

Koosmängu arendamisega saame kinnistada õppuri muusikalist kirjaoskust. Ansamblimäng jätkub kogu õppeaja vältel ja mängijateks on õppurid omavahel.

Nooremale astmele jõukohased ansamblipalade kogumikud: Maikapar, S. Pervõje šagi.

Garscia, J. Graj ze mna na cztery rece (Let's play a piano duet) op. 37. Filc, J. Dwa kotki.

Negykezes zongoramuzsika kezdök szarama (Vierhändige Klaviermusik für Anfänger).
Budapest. Fritz Emonts europäische Klavierschule. Band I.

Erineva raskusastmega repertuaari on järgmistes kogumikes: Emonts, F. Wir spielen vierhändig. Emonts, F. Fröhliche Tänze nach alten weisen. Heumann, H. G. Crazy Rock. Heumann, H. G. Happy Rag. Heumann, H. G. Easy Pop for Two. Muzsikaljunk együtt. Repertuar fortepiannogo ansamblja. Igrajem vdvojom / Koost. A. Berzenkov. Gavrilin, V. Pjesõ dlja fortepiano v 4 ruki. Rahmaninov, S. 2 pala 2 klaverile 6 käele. Prokofjev, S. Rong : 2 klaverile 8 käele. Hatšaturjan, A. Tants mõõkadega balletist Gajane Loovat suhtumist muusikasse ja muusikalise väljenduse julgust soodustavad kuulmise järgi mängimine, transponeerimine, improviseerimine ja klaverisaate kujundamine. See töö hästi läbimõelduna ja süstemaatiliselt läbiviiduna ergutab õppureid musitseerimisele.

Nooremas astmes on soovitatav omandada järgmised saatekujundamise oskused:

- meloodia saatmine T ja D funktsioonidel põhineva üksiku bassiga;
- meloodia saatmine kvinti burdooniga, nn. torupillisaade;
- eelmise värvikam variant on kvindi vaheldumine sekstiga.

Nendest lähtudes ka nn. western bass;

- kvindi ja seksti positsioonidelt ka akordid
- T kk, S64 ja D65 (mittetäielikuna);
- meloodia saatmine liikuva kvindiga. Õppur võiks omandada ka mõningaid lineaarse saatehääle võtteid:
- vasaku käe liikumise kujundamine meloodiaga sobivatest üksikutest helidest;
- pentakordi või heliredeli harjutused vastassuunalises liikumises ja kaanonina;
- alumise hääle liikumine meloodiaga sekstis, deetsimis.

II taseme võiks õppur omandada kadentsi harmoonial põhineva saate improvisatsiooniga:

- saatmine põhikolmkõladega.

Erilist tähelepanu pöörata iga funktsiooni spetsiifilisele kõlale. Eraldada neid ka kuulmise järgi; - moodustada ja varieerida kadentsidel põhinevaid väikesi struktuure.

Mängida neid bass vasakus, akord paremas käes (nt. valsi saade, polka saade);

- lineaarse saatena mängida bassis diatoonilisi või kromaatilisi meloodiaga sobivaid käike.

III tasemes on soovitatav asuda mitmehäälse faktuuri väljatöötamisele paremas käes: -
saate kujundamine tähtnimetuste järgi. Kolmkõladele lisanduvad järk-järgult sekstiga akordid
ja septakordid;

- sissejuhatuste, vahe- ja järelmängude loomine.

Loomingulist initsiatiivi ergutab improviseerimine kahel kandel:

- "küsimus-vastus" vormis;

- ühel kandel kindel harmooniline struktuur või teatud fakturne foon (nt. arpedžod, ostinato
jms.), selle taustal teisel kandel improviseeritud soolo.

III taseme 3. aasta lisab vabale saate kujundamisele töö saateklassis instrumentaal- või
vokaalsolistiga. Seoses sellega tekib uus probleem: õppur peab endale teadvustama, et tema
esitada on vaid osa muusikalisest tervikust. Ta peab jälgima ja tunnetama ka solisti partiid.
Saatepraktikal on ka teine missioon - õppur tutvub lähemalt teiste instrumentide ja
vokaalmuusika problemaatikaga. Repertuaar valida võimalikult mitmekülgne (erinevad
instrumendid, heliteoste karakterid, stiilid jne.). Töö tulemuslikkuse nimel korraldada
saateklassis kontrolltunde ja kontserte.

Abistav materjal: Kõlar, L. Improvisatsiooniharjutused. Kõlar, L. Muusikalised mängud.
Gross, K., Järg, K. Mänguvihik klaverile. Bethmann, S. Früh übt sich : Ganz leichte Lieder
und Tänze für Klavier. Emonts, F. Europäische Klavierschule. Band II, III. Söderqvist-
Spering, C. Pianogehör. I, II, III. Pieper, M. Swing und Beat * schwarz auf weiss. Balassa-
Lelkes-Vecsey. Jazz-zongora iskola.

3.3. Õppeaine nimetus: SOLFEDŽO

Vaata Võru Muusikakooli kodulehelt Solfedžo süvaõppe ainekava

3.4. Õppeaine nimetus: MUUSIKALUGU

Vaata Võru Muusikakooli kodulehelt muusikalugu ainekava

3.5. Õppeaine nimetus: LISAPILL

Süvaõppe õppekava õpilased saavad lisapilli valida valikainena kõikide Võru Muusikakoolis
tavaõppes õpetatavate pillide hulgast. Nõuded oskustele on vastavalt kirjeldatud valitud pilli
ainekavas I tasemes. Lisapilli õppimist saab alustada II taseme 2. aastast. Tunni maht ühes
nädalas 0,5 individuaaltundi. Tänu põhipillil saavutatud muusikalisele kirjaoskusele on
lihtsam saavutada mängutehnilisi oskusi uuel pillil.

Hindeline esinemine 2 korda õppeaastas.